

UVOD V ŽANRE

NOVINARSTVO VS. DRUGA MEDIJSKA PRODUKCIJA

Ali tabloid objavlja novinarsko vsebino?

V skupini po 3 člane skušajte opredeliti vsaj eno značilnost, po čem se novinarstvo razlikuje od druge medijske produkcije (razvedrilna)?

NOVINARSTVO VS. RAZVEDRILNI MEDIJSKI PRODUKCIJI

1. **Narava prispevkov:** Novinarji objavljajo **preverjene informacije o družbeno relevantnih dogodkih** in ne govorice, obrekovanja ali nepreverjene informacije.
2. **Funkcija:** Novice prevladujoče služijo temu, da **aktivirajo poizvedovanje**, vzbudijo zanimanje, razmišljanje in razpravo med ljudmi. Razvedrilna vsebina služi **zabavi**, stimulaciji in razbremenitvi občinstva.
3. **Metodologija:** Novinarstvo deluje po bolj ali manj sprejetih metodah zbiranja, preverjanja, pisanja, urejanja in posredovanja informacij, ki jih razvedrilna medijska produkcija ne uporablja.
4. **Organizacija:** Novinarji delujejo v drugačnih organizacijski strukturi kot producenti razvedrilnega programa.

Uporaba različnih kriterijev!

STALNE OBLIKE NOVINARSKEGA SPOROČANJA

M. Košir opredeljuje časopisno novinarsko besedilo kot

“po intenciji enopomensko pisno, jezikovno in grafično celoto v množično komunikacijskem dejanju, katere funkcija je ažurno sporočanje o aktualnih dogodkih (pojavih) družbeno konstruirane stvarnosti tako, kakor so se ti dogodki zgodili v okviru kolektivnih mehanizmov percepcije, z določitvijo kraja, časa in nosilca(cev) dogajanja, ki morajo pripadati skupnemu referencialnemu univerzumu sporočevalca in naslovnika”.

STALNE OBLIKE NOVINARSKEGA SPOROČANJA

Za učinkovito medsebojno sporazumevanje in prepoznavo sveta novinarjev in občinstva je **nujen obstoj skupnih ustaljenih oblik sporočanja: žanr.**

Institucionalizacija **niza pričakovanj**, ki se tičejo **načina** novinarskega upovedovanja.

Klasifikacija žanra je različna.

DVE SKUPINI ŽANROV

Vse stalne oblike novinarskega sporočanja, v katerih so napisana novinarska besedila, je M. Košir v skladu s teorijo novinarskih žanrov glede na njihovo dominantno oziroma odločujočo funkcijo združila v dve veliki skupini.

1) V INFORMATIVNO ZVRST

uvrščamo tista novinarska besedila, ki se kažejo kot objektivna sporočila ter obsegajo dejstva in podatke. Avtor je s svojimi mnenji, ocenami, interpretacijami in subjektivnim pogledom od predmeta distanciran. Prevladujoča funkcija novinarskih besedil te zvrsti je informacijska (poročevalska, obveščevalna), lahko pa uresničujejo tudi druge funkcije (opozorilno, vzgojno, zabavno).

2) V INTERPRETATIVNO ZVRST

pa sodijo tista novinarska besedila, ki se kažejo kot subjektivna sporočila, saj avtorji k obravnavanemu predmetu pristopajo angažirano in so s svojimi mnenji v besedilu prisotni. Njihova funkcija je interpretativna (mnenjska, analitična, publicistična); obsegajo mnenja, prepričanja, predstave, vrednostne sodbe.

STILISTIKA SLOVENSKEGA POROČEVALSTVA BESEDILA

razvršča podobno, a prva imenuje **poročevalna** (njihov osnovni namen je informirati), druga pa **presojevalna** (avtor v njih kaže tudi lastno mnenje, dogodek komentira in razlaga besedila).

NOVINARSKA VRSTA

Znotraj informativne in interpretativne zvrsti se nahajajo manjše skupine, **stabilne družine tipičnih novinarskih diskurzov** ali **žanrov**, za katere so značilne določene skupne dominantne lastnosti.

M. Košir jih poimenuje *novinarske vrste* in jih loči glede na njihove temeljne konstitutivne prvine:

1. **predmet** novinarskega sporočila,
2. **funkcijo** novinarskega sporočila,
3. **naslovnikovo pričakovanje** in
4. **komunikacijsko situacijo**.

NOVINARSKA VRSTA

Glede na skupni predmet upovedovanja tako znotraj

1) informativne **zvrsti** ločimo:

1. vestičarsko,
2. poročevalsko,
3. reportažno in
4. pogovorno **vrsto**;

2) V interpretativno zvrst pa uvrščamo

1. komentatorsko,
2. člankarsko in
3. portretno vrsto.

NOVINARSKI ŽANR

M. Košir: "tip novinarskega diskurza, za katerega je značilna določena

- **tipična forma**,
- v kateri je upovedana določena snov (**predmet**),
- ki je **tipsko strukturirana in izražena** z zanjo tipičnimi **jezikovnimi sredstvi**".

Žanri so v primerjavi z novinarskimi vrstami **bolj dinamični in fleksibilni**, hitreje se spreminjajo, odmirajo in se pojavljajo novi; imajo vse lastnosti določene vrste, a se te lastnosti kažejo na različne načine.

INFORMACIJA PROTI INTERPRETACIJA

- ◉ Osnovna, a izjemno pomembna napaka v poročevalstvu je uporaba informacij in mnenj **brez** pripisanega **vira**.
- ◉ Viri so za novinarsko konstrukcijo realnosti ključni, ker oblikujejo in **strukturirajo novinarski diskurz**.
- ◉ Novinarjevi viri določajo **kakšna podoba družbe** bo v besedilu predstavljena.

LOČEVANJE DEJSTEV IN MNENJ

- Iz novinarskega besedila mora biti takoj razvidno, da določena informacija **ni novinarjevo védenje, mnenje ali interpretacija**.
- Naslovniki zelo težko postavijo mejo med vrednostnimi in empiričnimi izjavami, zato se morajo novinarji truditi, da vsaj NA EKSPPLICITNI ravni ubesedovanja ne mešajo dejstev in vrednostnih sodb".
- Zahteva po novinarjevem **ločevanju** dejstev od mnenj, občutij, predsodkov ali osebnih prepričanj je skupna vsem **merilom kakovosti novinarskega besedila**.
- JE ANALIZA SUBJEKTIVNA?